

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

УКРАЇНА

**ВІННИЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра історії України
І філософії

ПОЛІТОЛОГІЯ

*Тимчасова програма
для студентів денної та заочної
форми навчання агрономічного
факультету ВНАУ*

Вінниця – 2010

УДК: 321.01 (073)

Політологія. Тимчасова програма для студентів денної та заочної форми навчання агрономічного факультету ВНАУ. – Вінниця: ОЦ ВНАУ, 2010. – 18 с.

Автори: Богатчук С. С., доцент, кандидат історичних наук

Рецензенти: Струкевич О. К., д. і. н., зав. кафедри політології
Вінницького державного педагогічного
університету ім. М. Коцюбинського;
Мазур В.А., к. с.-г. н., декан агрономічного
факультету Вінницького національного аграрного
університету

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри
історії України та філософії
Протокол № 22.01 від 2010 р.

Погоджено:

На засіданні методичної ради факультету менеджменту
Протокол № від 2010 р.

Голова методичної ради Кафлевська С.Г.

Рекомендовано навчально-методичною комісією
Вінницького національного аграрного університету
(протокол № від 2010 року)

ПЕРЕДМОВА

Сьогодні ми будемо демократичну державу. Одночасно відбувається зародження й демократичної політики, за якої державна влада має стати мистецтвом того, як зробити людей розвиненішими і компетентнішими в питаннях створення такої політики.

Проблеми впорядкованості соціальних процесів, ефективного регулювання різних сфер суспільного життя, утвердження державності України, впливу державних органів на становлення і розвиток ринкових відносин - усе це вимагає від носіїв політичної влади політичної культури і компетентності. У цих процесах політологія відіграє незамінну роль.

Навчальна дисципліна “Політологія” займає чільне місце в системі підготовки висококваліфікованих спеціалістів для всіх сфер суспільного життя. Вивчення курсу “Політологія” передбачає опанування певним рівнем знань про сутність політичного життя, політичних відносин і процесів. Результатом є вміння студентів орієнтуватися в основних політичних школах, концепціях, процесах міжнародного політичного життя, геополітичній обстановці, місце, роль і статус України в сучасному політичному світі.

Викладений матеріал з дисципліни “Політологія” розрахований на студентів денної та заочної форми навчання агрономічного факультету.

Мета курсу – дати студентам уявлення про політичне життя, аполітичну сферу суспільства, закономірності її розвитку, а також систему знань про сучасні політичні інституції, про права і свободи громадян у демократичному суспільстві, про типи і форми політичних процесів, зміст і шляхи формування політичної культури.

Завдання курсу – сприяти формуванню у студентів необхідних навичок й вмінь застосовувати принципи сучасного політичного мислення до аналізу і пошуку відповідей на політичні питання та проблеми, які постають перед суспільством, а в майбутньому брати активну участь у вирішенні сучасних проблем українського суспільства на його шляху до демократії і прогресу.

Студенти в процесі вивчення курсу „Політологія” повинні:

ЗНАТИ:

- основні поняття та категорії політичної науки, теорію та особливості сучасних суспільно-політичних процесів, складні і суперечливі проблеми політичного життя, тенденції розвитку політичних явищ у різних країнах світу і, особливо, в Україні;

УМІТИ:

- синтезувати набуті знання у відповідне світосприйняття та високу політичну культуру; творчо застосовувати набуті знання при аналізі політичних реалій суспільного життя, формувати власну наукову позицію щодо актуальних політичних проблем сьогодення.

Ця програма має дати студентам об'єктивний виклад основних проблем політології на рівні сучасного їх бачення, ознайомити з існуючими політологічними концепціями.

З метою інтенсифікації навчального процесу, вдосконалення контролю за засвоєнням матеріалу застосовується модульно-рейтингова оцінка знань студентів за 100-бальною шкалою, тестування, комплексні контрольні завдання тощо.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАНЯТТЯ З КУРСУ «ПОЛІТОЛОГІЯ»

I. Теоретико-методологічні основи політології

1.1. Предмет, задачі та функції політології

Політологія як наука про політику. Взаємовідносини політології з іншими дисциплінами. Предмет та методи науки. Функції політології. Закони та категоріальний апарат. Історичні традиції та особливості становлення і розвитку української політології.

1.2. Політика як суспільно-політичне явище

Сутність та зміст політичного життя суспільства. Визначення політики. Закони функціонування політики. Суб'єкти та об'єкти політики. Політика як теоретичне знання та форма діяльності з реалізації інтересів і потреб об'єктів та суб'єктів політики. Взаємозв'язок політики з іншими суспільно-гуманітарними науками.

1.3. Становлення української політології

Історичні традиції та особливості становлення і розвитку української політології. Політологія як нова навчальна дисципліна в навчальних закладах України. Зростання ролі і місця науки про політику на сучасному етапі щодо структурування українського суспільства. Основні тенденції розвитку української політології. Світоглядне, юридичне та наукове значення українсько-політологічної школи.

2. Основні віхи світової політичної думки

2.1. Етапи розвитку світової політичної думки

Зародження політичного життя суспільства. Найдавніші політико-правові вчення виникли в Межиріччі, Індії, Китаї та інших країнах Стародавнього Сходу. Конфуцій. Легісти. "Артхашастра" (Індія). Загальна характеристика політичних поглядів Платона й Аристотеля. Основні напрямки політико-правової думки у Стародавньому Римі.

Політична думка Середньовіччя (Відродження та Просвітництво). Взаємовідносини церковної та світської влади в поглядах А. Августина та Ф. Аквінського. Сутність макіавеллізму. Боротьба гуманізму, раціоналізму з середньовічною схоластикою. Теорія природного права та "суспільного" договору у політичних

доктринах Т. Гоббса та Д. Локка. Політична доктрина лібералізму І. Канта. “Громадянське” суспільство Г. Гегеля, ідеальна держава – конституційна монархія з поділом влад. Особливості розвитку політичної науки в США і Європі: теорії конфліктів (Л. Козер, Р. Дарендорф, К. Боулдін), проблеми влади та її розподіл у політичному вченні М. Вебера, теорія еліти (В. Парето, Г. Моска та Р. Міхельс), дослідження політичних партій (М. Дюверже, Ж. Шарло), аналіз інститутів демократії (Р. Даль, С. Ліпсет).

2.2. Розвиток політичної думки в Україні

Первісні політичні уявлення в слов'янській міфології і ранніх літописах. Проблеми князя, влади і церкви. Створення Києво-Могилянської академії справило величезний вплив на формування світосприймання, розуміння та осмислення тогочасного суспільного життя. Козацька республіка. Конституція П. Орлика 1710 р. – документ, що вперше де-юре зафіксував принципи української державної ідеї. Кирило-Мефодіївське товариство. Ідеї будівництва держави в Україні (М. Костомаров, Т. Шевченко, М. Драгоманов, І. Франко). М. С. Грушевський. Обґрунтування історико-юридичних прав українського народу на самостійність і власну державність.

3. Функціональні основи політичної системи суспільства

3.1. Політична влада, її роль і місце у суспільстві. Джерела та ресурси влади.

Поняття влади є одним із центральних у політології. Соціальне призначення влади. М. Вебер (1864-1920) розробив три моделі легітимної політичної влади: легальна, традиційна, харизматична. Об'єкт влади. Суб'єкт влади. Структура політичної влади. Поділ влади на законодавчу, виконавчу, судову. Труднощі формування демократичної держави в Україні в період посттоталітаризму. Конфронтація. Шляхи досягнення політичної влади: політична реформа, політична революція, контрреволюція, мілітаристський засіб, політичний переворот (двірський, державний, путч, військова змова), вибори.

3.2. Політична система суспільства

Поняття “політична система суспільства”. Виникнення політичної системи та її історичні корені. Визначається класовою природою, соціальним устроєм, формою правління, типом держави, характером політичного режиму, соціально-політичних відносин, політико-правовим статусом держави та ін.

Структура та механізм функціонування. Політичні інститути, політичні відносини, політичні традиції, політичні дії, конституція. Основні функції політичної системи. Типи політичних систем. Особливості політичної системи України.

3.3. Держава як основний інститут політичної системи суспільства

Основні історичні передумови виникнення держави. Класовий підхід до визначення та формування держави. Ознаки держави: суверенітет, територія, державний апарат, армія, адміністрація. Функції держави: внутрішня і зовнішня. Основні органи державної влади. Розподіл державної влади на законодавчу, виконавчу, судову. Форми державного правління (монархія – абсолютна, конституційна; республіка – парламентська, президентська, змішана) та форми державного устрою (унітарна, федерація та конфедерація). Суть та риси правової держави в Україні. Правова держава і утвердження громадянського суспільства в умовах демократичного процесу в Україні. Конституція України про основні засади державності.

3.4. Політичні режими

Політичний режим. Сутність. Ознаки. Спосіб і порядок формування представницьких установ, взаємовідносини законодавчої та виконавчої влади, центральних і місцевих органів, умови діяльності політичних партій, суспільних організацій, рухів. На політичний режим впливає рівень політичної стабільності суспільства. Типологія політичних режимів: демократичний, авторитарний, тоталітарний. Фактори їх виникнення. Їх характеристика. Політичний режим у сучасній Україні. Конституція України 1996 р. – формування демократичного політичного режиму.

3. 5. Політичні партії й партійні системи

Політичні партії у сучасному житті виступають як важливий елемент політичної системи. Партії є виразниками потреб і цілей певних класів і соціальних груп, беруть активну участь у функціонуванні й механізмі політичної влади. Політична партія. Сутність. Походження політичних партій. Функції політичних партій. Типологія політичних партій. Головні критерії комплексної типології політичних партій. Партійна система, її сутність та різновиди, характеристика типів партійних систем. Основні етапи становлення і розвитку багатопартійності в Україні. Класифікація сучасних політичних партій України. Ставлення партій до державного статусу України і до

державотворення, участь у виборчому процесі.

4. Політична життєдіяльність громадянського суспільства

4.1. Демократія в політичному житті суспільства

Проблема демократії та її роль в суспільно-політичному житті. Історія виникнення демократії. Пряма (безпосередня) і представницька демократія. Вибори, референдум, всенародне обговорювання законопроектів. Діяльність парламенту та інших виборних органів влади. Поєднання різних форм прямої та представницької демократії. Головні критерії демократичного суспільства. Принципи демократії: більшості, плюралізму, рівності, поділу влади, виборність основних органів державної влади, гласність, належний контроль.

4.2. Політична еліта і лідерство

Особистість – соціальний суб'єкт і носій життєвих потреб і способів їхнього задоволення; суспільного виробництва і системи суспільних відносин; суспільної свідомості і свободи. Світогляд. Життєва позиція особистості. Соціальна активність. “Людина є політична істота, якій природно призначено жити в суспільстві” – Аристотель (384-322 рр. до н. е.). Концепції взаємовідносин особистості і суспільства в теоріях Е. Дюркгейма, М. Вебера, К. Маркса. Політична соціалізація як процес включення індивіда в політичну систему, що впливає на формування політичної свідомості особи та її політичну поведінку. Рівні взаємодії людини і політичної системи. Результати політичної соціалізації особи. Форми політичної участі. Загальна Декларація прав людини і громадянина 1948 р. Поняття “права людини”. Три рівні прав людини - право на життя та нормальне середовище пробування, соціально-економічні права, індивідуальні свободи особи.

Політичне лідерство. Проблеми лідерства (від Платона та Аристотеля до сучасності). Концепції лідерства в теорії М. Вебера: традиційне, харизматичне, раціонально-легальне лідерство. Класифікація і типи лідерства. Формальне, неформальне. Риси лідера – авторитет, інтелект, працездатність, компетентність, яскраво виявлена схильність до суспільної й державної діяльності, твердість принципів і переконань, оптимізм, увага до людей.

Співвідношення понять “лідер” і “керівник”. Політична еліта. Теорія еліт Г. Моска, В. Парето, В. Липинського. Концепції еліт. Основні критерії та характеристики еліти.

4.3. Політичні конфлікти та шляхи їх подолання

Соціальний конфлікт. Його причини та ознаки. Конфліктна ситуація, конфліктуючі сторони. Політичний конфлікт. Основні стадії розвитку та причини виникнення. Політична кризи та їх типи. Типологія політичного конфлікту: міждержавні, внутрішньополітичні, міжкласові, міжетнічні, міжрегіональні. Політичні перевороти. Шляхи врегулювання соціально-політичних конфліктів.

5. Духовні основи політики

5.1. Політична культура як відображення ідейного життя. Політична ідеологія

Політична культура - важлива складова частина загальної культури людства. Сутність політичної культури. Її вплив на способи здійснення влади. Політичний світогляд. Типологія політичної культури. Політичні субкультури (молоді, жінок). Функції політичної культури. Їх реалізація: отримання політичних знань, перетворення їх у переконання громадянина, класу, соціальної групи. Моделі політичної культури.

Політична свідомість як багатоструктурне й багаторівневе поняття. Масова політична свідомість, індивідуальна, групова. Структура політичної ідеології. Ідеологія і знання. Політичні цінності й ціннісні орієнтації. Політика і мораль. Політична поведінка. Політичні стереотипи.

5.2. Основні політичні течії та їх доктрини

Консерватизм та неоконсерватизм. Теоретичне обґрунтування консерватизму. Е. Берк, Ж. Де Местр, Ф. Фон Савіні. Розвиток суспільства не повинен виходити за межі традицій, що створені попередніми поколіннями.

Соціалізм і сучасна соціал-демократія. К. Маркс, Ф. Енгельс. Головна ідея – проблема визволення людини, формування цілісної, гармонійної, всебічно розвиненої людини. Ленін В. І. Вчення про державу, про роль революційної теорії в робітничому русі, про перемогу соціалістичної революції. Соціалістичний інтернаціонал. Ліворадикальні концепції соціалізму: анархізм, троцькізм, екологічний соціалізм. Фашизм і неофашизм. Екстремізм. Фашизм войовничий антидемократизм й антимарксизм, расизм, шовінізм.

6. Світові політичні та загальнонаціональні процеси

6.1. Міжнародна політика

Міжнародні відносини у системі політичних відносин. Зовнішня політика. Історія її формування. Ознаки. Форми міжнародної політики: пасивна, агресивна, активна, консервативна. Вплив держави та її зовнішньої політики на міждержавні відносини. Основні функції зовнішньої політики. Дипломатія.

Міжнародні організації та їх вплив на міжнародні політичні відносини. ООН. ЮНЕСКО. НАТО. ЄС. СЄ. СНД. ГУУАМ. ЗЄС. Утвердження багатополюсності, поліцентризму, регіональної інтеграції.

Зовнішня політика України. Декларація про Державний суверенітет. Акт проголошення державної незалежності України. Конституція України 1996 р. Україна в ООН, Раді Європи, Європейському Союзі.

6.2. Етнополітика і міжнаціональні відносини

Національна політика як цілеспрямована діяльність регулювання відносин між етносами, націями і етнонаціональними групами (народами). Об'єкти національної політики. Суб'єкти. Взаємозв'язок національної політики з економічною, соціальною, демографічною та іншими. Право на самовизначення народів; територіальна цілісність; пріоритет загальнолюдських інтересів над національними та інші – принципи національної політики. Нація як об'єктивна реальність, стійка спільність людей. Націю складають представники переважно одного етносу. Народ як політичне утворення об'єднує представників багатьох національностей. Національна держава. Історія самовизначення українського народу. Національний склад України. Соціально-економічна політика. Аграрна політика в Україні.

6.3. Політичні аспекти глобальних проблем сучасності

Поняття глобальних проблем людства. Критерії виділення глобальних проблем та їх класифікація. Вплив глобальних проблем на світову політику.

Пошук шляхів вирішення найважливіших проблем сьогодення. Роль політики у вирішенні глобальних проблем сучасності. Характеристика глобальних проблем сучасності.

Прискорення ритму історії та загострення глобальних проблем. Екологія. Населення. Продовольство. Відсталість та забезпечення економічного росту. Освоєння Космосу і надр Світового океану.

ОРІЄНТОВАНА ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1. Предмет, задачі та функції політології

Політологія як наука про політику та політичне життя суспільства.

Методи політологічних досліджень, структура та функції політології.

Політика як суспільне явище, структура та різновиди.

Місце і роль політологічної науки в системі суспільствознавчих навчальних дисциплін

2. Політична влада, її роль і місце у суспільстві. Джерела та ресурси влади.

Влада як явище суспільно-політичного життя, її історичні форми.

Джерела та ресурси влади.

Легітимність політичної влади: поняття та сутність. Типи легітимності політичної влади.

Поділ влади. Способи досягнення й здійснення. Влада в Україні (Конституція України 1996р.)

3. Держава як основний інститут політичної системи суспільства

Поняття, структура та функції політичної системи. Політична система України.

Походження та сутність держави.

Ознаки та основні функції держави. Механізм державної влади.

Форми політичного правління й типи державного устрою.

Формування української державності.

4. Політичні режими

Поняття політичного режиму та фактори, що впливають на його формування.

Основні риси демократичного політичного режиму.

Авторитаризм та авторитарний режим: поняття, основні риси.

Тоталітаризм та тоталітарний режим: поняття та основні риси.

Основні риси політичного режиму в сучасній Україні.

5. Політичні партії й партійні системи

Громадські рухи, об'єднання та організації.

Історія виникнення та сучасні концепції політичних партій.

Політичні партії: сутність та основні підходи до класифікації.

Партійні системи сучасності та їх типологія.

Етапи становлення партійної системи в Україні. Електоральна стратегія сучасних українських партій.

6. Демократія в політичному житті суспільства

Демократія як гуманістична цінність, процес, спосіб організації і функціонування.

Принципи, атрибути та форми демократії. Вибори. Референдум.

Сутність та типи виборчих систем. Технологія виборчого процесу.

Парламентаризм як основа демократії: його види та функції (Конституція України 1996 р.)

7. Політична еліта і лідерство

Політична соціалізація особи як складовий процес політичної культури.

Функції і типологія політичного лідерства. Харизматичне, традиційне та демократичне лідерство за Максом Вебером.

Сутність політичного елітаризму. Політична еліта у структурі влади.

Проблеми становлення політичної еліти та інституту політичного лідерства в Україні.

8. Основні політичні течії та їх доктрини

Лібералізм та неолібералізм.

Консерватизм та неоконсерватизм.

Соціалістичні політичні ідеї.

Екстремізм (правий та лівий)

9. Етнополітика і міжнаціональні відносини

Народ і нація як суб'єкти політики.

Зміст та сутність національної політики в житті суспільства.

Національна політика незалежної України.

10. Міжнародна політика і політичні аспекти глобальних проблем сучасності

Міжнародна політика та міжнародні відносини як цілісна система.

Механізм зовнішньої політики держав. Міжнародне право.

Міжнародні організації: сутність та типологія.

Україна у системі міжнародних політичних відносин та її місце у сучасному геополітичному просторі. Основні напрями та пріоритети зовнішньої політики України.

Самостійна робота студентів:

1. Історія світової політичної думки

Історичні передумови виникнення політичної думки в стародавні часи та епоху античності.

Відродження та Просвітництва.

Політичні вчення в XIX – XX ст. Сучасні концепції про політику.

2. Розвиток політичної думки в Україні

Владні взаємини та суспільно-політична думка Київської Русі.

Суспільно-політичні засади козацтва. Державотворча діяльність Б.Хмельницького.

Становлення і розвиток української політичної думки в XIX – XX ст.

3. Політична культура як відображення ідейного життя. Політична ідеологія

Структура політичної культури, типи та основні функції.

Політична свідомість та її соціальна роль в життєдіяльності суспільства. Політична ідеологія як стрижень політичної культури.

Суть політичної етики та моральні критерії політичної діяльності.

Основні ідейно політичні доктрини (лібералізм, консерватизм, марксизм, соціал-демократія., екстремізм).

4. Політичні конфлікти

Поняття політичного конфлікту, причини і джерела їх виникнення.

Типологія політичних конфліктів та їх характеристика.

Основні методи врегулювання конфліктів: консенсус, компроміс, уникнення конфліктів, посередництво, переговори.

Тематичний план курсу
(для студентів агрономічного факультету, спеціальність
«Агрономія»)

№ пор.	Назва теми	Кількість годин		І	СРС
		Л	С		
1	Предмет, задачі та функції політології	2	2		
2	Політична влада, її роль і місце у суспільстві. Джерела та ресурси влади	2	2		
3	Держава як основний інститут політичної системи суспільства	2	2		
4	Політичні режими		2		*
5	Політичні партії й партійні системи		2		*
6	Демократія в політичному житті суспільства		2		*
7	Політична еліта і лідерство	2	2		
8	Основні політичні течії та їх доктрини		2		*
9	Етнополітика і національні відносини		2		*
10	Міжнародна політика і політичні аспекти глобальних проблем сучасності	2	2		*
	Всього	10	20		60

Тематичний план курсу
(для студентів агрономічного факультету,
Спеціальність “Екологія, охорона навколишнього
середовища та збалансоване природокористування”)

№ пор.	Назва теми	Кількість годин		І	СРС
		Л	С		
1	Предмет, задачі та функції політології	2	2		
2	Політична влада, її роль і місце у суспільстві. Джерела та ресурси влади.	2	2		
3	Держава як основний інститут політичної системи суспільства	2	2		*
4	Політичні режими	2	2		
5	Політичні партії й партійні системи	2	2		*
6	Демократія в політичному житті суспільства	2	2		*
7	Політична еліта і лідерство	2	2		
8	Основні політичні течії та їх доктрини	2	2		
9	Етнополітика і національні відносини	2	2		*
10	Міжнародна політика і політичні аспекти глобальних проблем сучасності	2	2		*
	Всього	20	20		50

Рейтингова оцінка (абсолютна кількість балів за дисципліну)	Державна оцінка за 5-бальною шкалою
90-100	5 – відмінно
75-89	4 – добре
60-74	3 – задовільно
35-59	2 – незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34	2 – незадовільно (з обов’язковим повторним курсом навчання)

Складовою частиною модульно-рейтингової системи є контрольні роботи і реферати. Студенти готують реферати за бажанням – по одному в кожному модулі. Контрольні роботи виконуються на останньому практичному занятті в кінці кожного модуля.

Схема орієнтовного розподілу балів за модулями
навчальної дисципліни «Політологія»
для студентів 2 курсу агрономічного факультету,
спеціальності 6.040106 - «Екологія, охорона навколишнього
середовища та збалансоване природокористування »,
6.090101 - «Агрономія »

Вид контролю	Модуль	Тема	Навчальні заняття (підготовка до виконання)	Виконання індивідуальних завдань(ОР, реферат, РГР, РР та ін.)	Модульний (змістово-модульний контроль)	Всього балів (сума 4+5+6)
1	2	3	4	5	6	7
Поточний контроль	М 1	1.1.	4	-		4
		1.2.	4	-		4
		1.3.	4	-		4
		1.4.	4	-		4
		1.5.	4	5	10	19
	М 2	2.1.	4	-		4
		2.2.	4	5		9
		2.3.	4	-		4
		2.4.	4	-		4
		2.5.	4	-	10	14
Всього			40	10	20	70
Підсумковий контроль (залік, екзамен)						30
Загальна кількість балів						100

Рекомендована література

1. Конституція України 1996 р. – К., 1996.
2. Декларація про Державний суверенітет України. – 16 липня. – 1990.
3. Акт проголошення Державної незалежності України. - 24 серпня. – 1991.
4. Бебик В.М. Базові засади політології. – К., 2001.
5. Бебик В.М. Менеджмент виборчої компанії: ресурси, технології, маркетинг: Навчально-методичний посібник. – К., 2001. – 216с.
6. Брегеда А.Ю. Основи політології. – К., 2000.- 312с.
7. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія Навч. Посібник. – К., 2004.

8. Кирилюк Ф.М. Політологія нової доби. – К., 2003.
9. Кухта Б. З історії української політичної думки. –К., 1994.
10. Марчук П.П. Робоча програма і методичні поради студентам. – К., 1998.
11. Муляр В.І. Політологія. Курс лекцій. Навч. Посібник. – К., 2002.
12. Основи демократії: Посібник./за ред.. А.Колодій. – К., 2002. – 684с.
13. Піча В.М., Хома Н.М. Конспект лекцій. – К., 2008. – 304с.
14. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Типові питання та відповіді з лекційного курсу. – К., 2002.
15. Погорілий Д.Є. Політологія. Кредитно-модульний курс. – К., 2008. -432с.
16. Погорілий Д.Є. Політологія. 100 питань – 100 відповідей. – К., 2008. – 232с.
17. Політологія. Підручник. За ред.. М.М.Вегеша.- К., 2008. – 384с.
18. Політологія. /За ред.. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка. – К., 2008.
19. Політологія. Підручник. Під ред. проф. Крем'я В.Г. – Харків., 2001.
20. Політологія. Навч. Словник-довідник. –К., 2001.
21. Політологія: академічний курс. Підручник. / М.І.Панов, Л.М.Герасіна. – К., 2006. – 520с.
22. Прибутько П.С. Політологія. Посібник для підготовки до іспитів. – К., 2006. – 172с.
23. Рудич Ф.М. Політологія: Підручник для студентів вузів. – К., 2006. – 478с.
24. Холод В.В. Політологія. Підручник. – Суми, 2006. – 480с.
25. Шляхтун П.П. Політологія. – К., 2002.
26. Штанько В.І., Чорна Н.В., Т.Г. Авксентьєва, Тихонова Л.А. Політологія., 2-е вид., перероб та доп. – К., 2007.-288с.
27. Юрій М.Ф. Основи політології. – К., 2003.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ПОЛТОЛОГІЯ
ТИМЧАСОВА ПРОГРАМА
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
АГРОНОМІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ВНАУ

БОГАТЧУК Світлана Степанівна

Коректування та верстка

Підписано до друку _____. Формат А5 (148,5х210 мм).
Умовн.-друк. арк. 2,25 .Зам. № _____. Наклад ____ прим.

Обчислювальний центр
Вінницького національного аграрного університету
21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3